

jogokat biztosított, amelyek összeegyeztethetetlenek voltak egy független ország gondolatával. A háború kitörésekor a török államkincstárnak 52 ezer török font állt csak rendelkezésére.

A főügyész ezután kifejtette az unionista párt történelmi bűnösségét. Szerinte ez a párt döntötte romlásba a török birodalmat. Arral vádolja a pártot, Dzsasavid pénzügyminisztert, Tefvik közoktatásügyi minisztert és több képviselőt, hogy összeesküdtek abból a célból, hogy magukhoz ragadják a hatalmat. A főügyész a hét vádlott ellen örökös száműzetést kér, 30 vádlott ellen pedig elejtette a vádat.

Abdul Kadirt, aki az összeesküvés megszervezője volt és akit a független bíróság a szmirnai összeesküvés alkalmából in kontumenciám halálra ítélte, a bolgár határ felé való menekülése közben a rendőrség letartóztatta.

A FILM

Filmgyár alapítanak Bukarestben

A közeljövőben Bukarestben nagyjelentőségű terv kerül megvalósításra. Belföldi film-érdekeltségek a francia „Ermolieff“-ház támogatásával egy nagy filmgyár alapítását készülnek megvetni Bukarestben, amely első komoly kiindulópontja lesz a régóta várt román filmnek.

A párisi „Ermolieff“-ház egyike a legnagyobb egykori orosz filmgyáraknak. Itt kezdte meg karrierjét az azóta világhírűvé lett Ivan Mosjoukine. Az orosz felfordulás után az „Ermolieff“-ház Párisba tette át székhelyét, ahonnan „Albastro“-márkával indította utnak filmjeit, köztük a leghíresebbet: a „Rejtelmek háza“-t.

Az „Ermolieff“-ház most a román érdekeltségekkel együtt ötvenmillió lej alapítókéval gyárat alapít Bukarestben. Az engedélyt már sikerült megszerezniük, sőt a kereskedelemügyi miniszter a nemzeti film védelme érdekében kontingenciális törvényjavaslaton dolgozik, amely a belföldi filmszínházak részére kötelezővé teszi, hogy minden később megállapítandó számú importfilm után egy filmet a román filmgyártól kell kölcsönözniük.

A romániai filmgyár legfőképpen a belföldi művészeket fogja szerepeltetni, de a külföldi nagy sztárokat is fel fogja léptetni. Főrendezőül valószínűleg sikerülni fog megnyerni Volkoffot, akinek elsőrendű neve van a nagy filmrendezők galleriájában.

Szeptember 7-én kongresszust tartanak az erdélyi filmérdekeltségek. Szeptember 7-én délelőtt tíz órakor Temesváron a város-háza dísztermében alakuló kongresszusra ülnek az erdélyi filmkölcsönzők és mozgószínház-tulajdonosok. Az új egyesület megalakulása élénkebb kontaktus fog teremteni az erdélyi filmélet vérkeringésében és le fogja egyszerűsíteni a nagy külföldi filmek erdélyi cirkulálását.

Sajtóbemutatókat rendez a kolozsvári Transylvania filmgyár. Eschenazy direktor, a kolozsvári Transylvania filmgyár igazgatója elhatározta, hogy a közeljövőben a kolozsvári mozgóképek bemutatására kerülő filmekből hetenként egy vagy két napon sajtóbemutatót rendez. Ez az újítás lehetővé teszi, hogy a lapok premier előtt kritikát írassanak a filmekről, úgy, hogy a közönség már előre tájékozódhat a bemutatásra kerülő filmekről.

Anusol Soedecke
nyár ellen több, mint 25 éve a legjobban ismert szer. Egy-zeleü alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Artal nas alkatrészekből mentes, reggel és este egy uapocskára lesz a végébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható

Gyár címe: **Goedecke & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Griviței 61

Petrovici miniszter kijelenti, hogy az iskolatörvénynek csak a szellemét, nem pedig hátsó gondolatait akarja végrehajtani

Anghelescu megígéri, hogy mihamlgy a liberálisok ismét kormányra kerülnek, megszünteti a kisebbségeknek tett engedményeket. Miniszterek sajtópolémiaja a zsidó tanulók iskoláztatásáról

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsidó tanulók iskoláztatásának kérdése még mindig nem került le a napirendről, sőt egyre komolyabban foglalkoztatja a politikai közvéleményt. Különösen figyelemre tarthat számot az a sajtópolémia, amely a volt és a jelenlegi közoktatásügyi miniszter között indult meg a kisebbségi oktatás kérdése körül.

Anghelescu nyilatkozata

Anghelescu volt közoktatásügyi miniszter a „Viitorul“ tegnapi számában nyilatkozatot közölt a kisebbségi iskolakérdés körül ismét feltámadt kampány során a Petrovici miniszter által inaugurált tanügyi rezsimről. A nyilatkozatnak zsidó vonatkozású része így hangzik:

— A törvény szövege egészen kategorikusan úgy rendelkezik — fejtette ki a volt miniszter — hogy a zsidó iskolák elődai nyelve vagy a román vagy a zsidó nyelv, amiből világosan következik, hogy a zsidók nem irathozhatnak be magyar iskolába, mert nem magyar az anyanyelvük.

Petrovici urnak gondolnia kell azokra a romboló következményekre, amelyekkel az a rendelkezés járna, hogy a zsidók magyar iskolákat látogathassanak. Ezzel tízezer meg tízezer gyermeket tépne le a román kultúrától és tiszitana a magyarság karjába. Így folytatódna a magyarsítás, ezenkívül pedig a zsidók beiratkozása a magyar iskolákba ezekben az iskolákban a számára nagy anyagi támogatást is jelentene.

Ezenek a rendelkezésnek azonban egy még veszedelmesebb következménye lenne: az tudniillik, hogy lehetetlenné válnék az elmagyarsodott románok visszaszerzése. Ismeretes, hogy ugyancsak tízezer meg tízezer román az erőszakos magyar uralom megfosztott nemzetiségétől s ezeknek ma az anyanyelvük a magyar. Különösen a Székelyföldön vannak nagyszámúban ilyenek, akik közül sokan ősi vallásukat is elvesztették. Mindezek, ha Petrovici ur valóra váltja törvénymagyarsza át, veszendőbe mennek a romlás számára és ezzel az új román állam nem tenne egyebet, mint szentesítené az einemzetlenítés folyamatát.

Mi lesz a zsidó tanulókkal?

Petrovici miniszter ma magához kérte a sajtó képviselőit és előttük nyilatkozatot tett a megánoktatási törvény alkalmazásáról.

— Olvastam azokat a közleményeket, — mondotta a miniszter — amelyek a magyar lapokban jelentek meg az iskolatörvény alkalmazásáról. A leghatározottabban kijelentem, hogy a magyarok nem lérték egyebet, mint az Anghelescu-féle iskolatörvény intézkedésének végrehajtását. Az Anghelescu-törvénnyel szemben való általános kifogásokról ezidő szerint nem volt szó. A magyar delegátusok a törvény 39-ik szakasza értelmében azt az előterjesztést tették, hogy mivel Erdélyben igen sok olyan zsidó él, akinek magyar az anyanyelve, engedjenek meg ezeknek a tanulóknak, hogy kisebbségi, illetőleg magyar iskolákba beiratkozhassanak. Megígertem a delegátusoknak, hogy amennyiben tényleg vannak ilyen zsidók Romániában, azokra okvetlenül alkalmazni fogom az Anghelescu-törvény 39-ik paragrafusát.

— A „Viitorul“ tegnapi számában olvastam Anghelescu volt miniszternek azt a nyilatkozatát, mel ben kijelenti, hogyha az iskolatörvényen enyhítés történik, mihamlgy a liberálisok kormányra kerülnek, ezeket az enyhítéseket eltörlik. Nagyon furcsa érzéseket támasztott bennem ez a nyilatkozat, mert nekem az a szán-

dékom, hogy a törvény szellemét, nem pedig a törvény ismeretlen hátsó gondolatait hajszam végre.

O tetemesen államtitkár ma a bukaresti lapokhoz levelet indézt, amelyben leszögezi, hogy az a beszélgetés, amelyet Willer dr. a való tárgyalásairól közölték a lapok, nem felel meg a valóságnak. A dr. Willerrel való beszélgetésnek anyaga most van tárgyalás alatt és határozathozatal még egyik irányban sem történt.

A minisztertanács döntése

Tegnap este 6 órakor Szinajban minisztertanács volt Coanda tábornok miniszterelnök helyettes elnöklétével. Petrovici közoktatásügyi miniszter kifejtette a magánoktatási törvény házsgait és javaslatot tett azok megfelelő interpretációjára vonatkozólag. A minisztertanács hozzájárult Petrovici javaslatához, amelyek már az új iskolai évből érvénybe fognak lépni.

Ugyancsak a közoktatásügyi miniszter be-terjesztette kisenevi theológiai fakultás létesítéséről szóló javaslatát. A fakultás már ezen a özőn megnyílik és a jasi egyetemhez fog tartozni, amelyek tanácsa fog gondoskodni a fakultás vezetéséről és a tanárok kinevezéséről.

Petrovici miniszter végül javaslatot tett több rosszul elhelyezett felső gimnázium megszüntetésére, amelyek helyébe az illető megyei székhelyeken iskolai internátusokat fognak létesíteni. A minisztertanács ehhez is hozzájárult.

Mircacu tábornok hadügyminiszter ismertette az ősi behívások programját, mely szerint az 1922. évi korosztály tartalékos tisztjeit és legénységet fegyvergyakorlatai hívja be és pedig a lovasságot és tüzérséget szeptember 1-25-ig, a gyalogságot és a műszaki csapatokhoz tartozókat szeptember 15-től október 15-ig.

Leputatu pénzügyminiszter előterjesztette a költségvetési felelősek elosztására vonatkozólag. Elhatározta a minisztertanács, hogy a rendelkezésre álló rendkívüli hitelek közül első sorban a beszállítási és erdélyi éhező lakosság számára szállított gabona felét fizessék ki, a másik felét a jövő évben fogják kiegyenlíteni.

Végül Valeanu tábornok közoktatásügyi miniszter terjesztette be jelentését a magánvasutak visszaváráriása ügyében, köölve a magyar részvényesek képviselőinek javaslatait. A minisztertanács elfogadta a magyar vasutársaságok ajánlatát és megadta a felhatalmazást az adás-vétel szerződés aláírásához.

A legközelebbi minisztertanács szombaton délután 5 órakor lesz.

A magyarok és svábok ismét felveszik a tárgyalásokat

Bukarest, augusztus 25. A magyarok és svábok holnap újra felveszik az iskolatárgyalásokat. Holnap újra Bukarestbe érkezik Willer József, aki nyomban összeköttetésbe lép Petrovici miniszterrel.

A közoktatásügyi minisztériumban ma az összes iskolaiügyi inspektorokkal megbeszélés volt. A megbeszélésen, amelyen Pris Octavian és Peancu is résztvettek, Petrovici miniszter előkölt. A közoktatásügyi miniszter közölte az inspektorokkal a magánoktatásról szóló törvény alkalmazásának módját.

— Bécsben vasárnap három a Dunába fulladtak. Bécsből jelentik: Vasárnap délután Riscoka Maria tizenhárom éves leány és barátja, Barzent Julianna, valamint Májer Antal tizenhétéves cipész és a Dunába fulladtak. A három holttestet mindaddig nem sikerült kifogni.

A zongorák olcsóbbak lettek, Triska I.

ne mulassza el érdeklődni Triska I. zongoranagyraktárában
Telefon 4-19. Cluj, Str. Saguna (volt Bartha Miklós-utca) 14. Telefon 4-19.

A görög

Azok, akik sz meg lehetnek elé psal. A hírek, me valóságosul úgy ha regény. Egy tábor az ellenzék tábor ellen, a csapatok telen á partolnak minisztert, aki mi napi hírségükjéb zárják és Athén, ismét a politikai tele katonai rekv amelyekről a láza ls és párcskocsi fu ják a várost, megfélemlítéék és dulást c irájában

A romantika a menekülési kísér Vajjon előre látt hirlik, hogy ott, tartott készenléb különje kell. De a voltak és Pangalo hajóra kísérték. E még maradt. A ha hogy Pangalos h irányítja a hajó országba szöktesse látnak ezen a repülőpépek, amel segítségül. Az ex sorsának.

Pangalost gy Mussolini névvel nevezette magát inkább Primo de torhoz lehetne ha a hadseregből k elégedetlen katon hogy belenyuljon táscs politikai ok mst. Pangalosnak maga érdemei. A a görög hadsereg a törököktől és o lett urrá fölötte, ököllel ismét fegy meglaszt sorai k és kérelmetlenül állította fel, hogy egyonlójú és am hajtotta, félvállról mit fog szólni a hez. Pangalos a tozott. Tavaly ny flotta élén keres tette ezt, hogy el sal vádolta, amie tárgyalásoknál Gt engedményeket te

Pangalos kül szerencsés. Bulgár a Népszövetség elviseleine és végü ben Jagoszlavia lett, hogy tegey tráciái viszonyok csolták. Pangalos csi hodosztálypa amikor lehetövé rólási akció fo'yt visszaköltözék a politikusk ellen végül is oda vezet kult ki ellene, a diktatura éltbelé tett sebet. Panga elvesztette népsze sen magára mar

Vajjon nyuga Hiszen Kondilis venizelista pártba likánusnak nevez önyének az volt az alkotmányt és glos uralma a g sák kötelekével a mint látjuk, ebb Az államcsinyt a követték el azok akik az alkotmán

A görög operett

Azok, akik szeretik a politikai romantikát, meg lehetnek elégedve a legutóbbi vasárnap esti hírekkel, amelyek Görögországból jönnek. A hírek, amelyek a görögországi valóságban úgy hatnak, mint valami kalandor regény. Egy tábornok fellázadt a másik ellen, az ellenzék tábornoka a diktátura tábornoka az ellenzék felvonulnak és val. hogy hirtelen ártóznak az új vezérhez. A hadügy-minisztert, aki mitsem sejtve, ragaszkodik tegnap esti híreskjéhez, letartóztatják, kaszányába zárják és Athén, Európa örökös puccsvárosa ismét a politikai államcsíny képét mutatja, tele katonai rekvizitumokkal és repülőgépekkel, amelyekről a lázadók proklamációkat dobnak és a pártalkocsikkal, amelyek keresztül kasul fu ják a várost, hogy a régi hatalom híveit megfélemlítsék és minden ellentétes megmozdulást elűzjék.

A romantika azonban a diktátor sikertelen menekülési kísérletében éri el csúcspontját. Vajjon előre látta-e a szomorú véget? Úgy hiszik, hogy ott, ahol nyaralt, egy hidroplánt tartott készenlétben arra az esetre, ha menekülnie kell. De a forradalmárok is készenlétben voltak és Pangalost foglyul ejtve, egy hadihajóra kísérték. Egy utolsó remény azonban még maradt. A hadihajó parancsnokáról kiténik, hogy Pangalos híve, aki hirtelen Nyugat felé irányítja a hajó orrát, hogy a diktátort Olaszországba szöktesse. A felkelők hamar keresztül-látanak ezen a terven és már rohannak a repülőgépek, amelyek újabb hadihajókat hívnak segítségül. Az exdiktátor meg kell adja magát sorsának.

Pangalost gyakran jelölték meg a görög Mussolini névvel és bizonyos, hogy szívesen nevezte magát így. A valóságban azonban inkább Primo de Riverához, a spanyol diktátorhoz lehetne hasonlítani, aki ép úgy, mint ő, a hadseregből került felszínre. Pangalos is elégedetlen katonatiszt volt, azzal a vágygal, hogy belenyúljon az állami ügyekbe és a hivatalos politikától magához ragadja a hatalmat. Pangalosnak, kétségtelen, megvan az a maga érdemei. Amikor a legutóbb Kiszáziában a görög hadsereg vépzetes vereséget szenvedett a törököktől és csüggedés meg demoralizáció lett urá fölttte, Pangalos volt az, aki erős ököllel ismét fegyelmet teremtett a katonák meglazult sorai között. Ő volt az a himéltelen és kérelhetetlen férfi is, aki azt a követelést állította fel, hogy a királyi párt miniszterei egyenlőjé és amidő ezt az akaratát végre is hajtotta, félvállról vette azt az ellenvetést, hogy mit fog szólni a világ ehhez a kegyetlenséghez. Pangalos a királyság ellenfelei közé tartozott. Tavaly nyáron, amikor a hadsereg és a flotta élén keresztülvitte államcsínyjét, azzal tette ezt, hogy elődjét, Mihalakopouloszt árulás-sal vádolta, amiért ez a Jugoszláviával való tárgyalásoknál Görögország hátrányára bizonyos engedelményeket tett.

Pangalos külpolitikája sem volt azonban szerencsés. Bulgária ellen iutézett támadásaiért a Népszövetség nyilvános megrovását kellett elviselnie és végül legutóbb a szaloniki kérdésben Jugoszlávia javára ő is engedelményeket kellett tennie, hogy tegyen, minthogy a macedóniai és tráciai viszonyok ezt különösképpen ráparancsolták. Pangalos népszerűsége eredetileg tráciai hadosztályparancsnok korától származik, amikor is lehetővé tette, hogy az ismert kiseréslési akció folytán a kiszázi görög lakosság visszaköltözzék az anyaországba. A hivatásos politikusok ellen folytatott küzdelem azonban végül is oda vezetett, hogy egységes front alakult ki ellene, amely meg akarta bosszulni a diktátura életbeléptetésével az alkotmányon ejtett sébet. Pangalos aránylag rövid idő alatt elvesztette népszerűségét és legutóbb már egészen magára maradt.

Vajjon nyugalmat fog-e találni Görögország? Hiszen Kondilis tábornok, a győző, szintén a konzervatív pártokhoz tartozott régebben, republikánusnak nevezte magát és vasárnapi államcsínyének az volt a jelszava, hogy visszaállítsa az alkotmányt és a szabadságot, amelyet Pangalos uralma a gyűlékezési és a rajtkorlátozó akciókkel tartott fogsá. A királypárt, mint látjuk, ebben a pillanatban nem számít. Az államcsíny az alkotmányhű republikánusok követették el azok ellen a republikánusok ellen, akik az alkotmányhoz hűtlenek lettek. Mint

rendesen, ezuttal is forgalomba kerültek természetesen olyan hírek, hogy a külföld keze van benne a forradalomban és hogy a győzőket az argolok segítették uralomra az Olaszország által támogatott Pangaossal szemben. Hol van azonban a biztosíték arra, hogy az új rezsim tartós lesz és hogy a pártellentétek, amelyek még csak most kezdenek igazán b dúlni, nem

fogják ismét felborítani a helyzetet? Amiként Spanyolországban, úgy Görögországban is veszélyes politikai hatalom lett a korrupció. Kondilis forradalma állítólag a korrupció ellen irányult. Görögországnak valóban szakítania kell a politikai kondottériával és vissza kell térnie az alkotmányos kormányzáshoz. A politikai romantika korszaka lelkonyult.

Hétfőre összehívták az angol parlamentet

Megerősítik a kivételes rendszabályokat. A bányászok hajlandók tíz shilling napidíjjal békét kötni

(London, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Palmora kastélyban, ahol a király ezidőszert tartózkodik, megvittatták a kivételes állapotról szóló proklamációt és egy másik proklamációt, amely a parlamentet a jövő hétfőre összehívja. A hétfői parlamenti ülés feladata a szükségrendeletek megerősítése lesz, tekintettel a bányász-sztrájk ügyében előfordult legutóbbi eseményekre. A vita meglehetősen élénknek ígérkezik. Majdnem ötszáz képviselő jelenlétére lehet számítani. A kormány arra törekszik, hogy az ülés ne tartson tovább két napnál.

A bányamunkások szövetségének titkára Devonshireben beszédet mondott és kijelentette, hogy tíz shilling minimális napidíj alapján hajlandók békét kötni.

Doppingshireben ma ismételen zavargások

voltak, ami abból támadt, hogy gummitokkal felszerelt sztrájkolók, akik a tárnák közelében lévő utcákat megszállták, erőszakos intézkedésekkel fenyegették meg azokat a munkásokat, akik a munkát újból megkezdtek. A rendőrséget megerősítették. A rendőrség és a sztrájkolók között ismételen összeütközés támadt, úgy, hogy a rendőrök kénytelenek voltak fegyvereiket használni.

A dolgozni akaró bányamunkások megfélemlítése miatt a sztrájkolók száma ismét emelkedik. A középangliai bányákban a hangulat egyre idegesebb. A bányatulajdonosok szerint a helyzet igen komoly. A munkások végrehajtóbizottsága megkísérli a tárgyalások folytatását. Az alsóházat a kormányának adandó rendkívüli felhatalmazás megszavazására hívták össze.

Maniu áldozatok árán is kitart a parasztpárttal való fuzió mellett

Egy Jorga nyilatkozat és egy Dan Sever levél bombája az „Universul“-ban. Maniu és Mihalache el vannak készülve, hogy néhány hívük elhagyja a pártot

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Maniu és Mihalache tegnap este újabb megbeszélést tartottak a fuzió tárgyában.

Az „Adverul“ Dan Sever és Maniu lelkész legújabb nyilatkozataival kapcsolatban megállapítja, hogy ezek a legutolsó kísérletek a parasztpárt és nemzeti párt fuziójának a megújítását célozzák, ami azonban nem fog sikerülni. A lap tudni véli, hogy úgy Maniu, mint Mihalache el vannak készülve arra, hogy néhány pártívük nem egyezik bele a fuzióba és elhagyja őket.

A „Victorul“ is foglalkozik a fuzió kérdésével és szükségesnek látja a politikai helyzet haladéktalan tisztázását.

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A politikai szelenséget, amelyben nyugodt mederben folytak a megszokott fuzió és kollaborációs tárgyalások, ma két nyilatkozat kavarta fel. A két nyilatkozat tradíciószerűen az „Universul“ ban látott napvilágot, azért tradíciószerűen, mert eddig még minden olyan megnyilatkozás, amely utolsó pillanatban gáncot vetett egy nagy orszálos párt megalakulásának, az „Universul“ hasábjairól szökött a közvéleményhez.

A két nyilatkozatból — egyik Jorga interjúja, a másik Dan Sever levele — a nemzeti pártnak a napokban közzétett hivatalos jelentésével ellentétben meg lehet állapítani, hogy a nemzeti párt és parasztpárt fuziójának mégis vannak nehézségei.

Az első „nehézség“ — Jorga

A már szüregyedszer döntőfázisba jutott nacionalista-cassnista fuziónak első nehézsége, mint az a Jorga nyilatkozatából kiderül, maga Jorga. A nyilatkozat elmondja, hogy a parasztpárt titkára felkereste Jorgát és közölte vele, hogy a fuziónak csak egy feltétele van: Jorgának és pártívűinek fel kell áldozniuk magukat és ki kell válniuk a nemzeti pártból.

Jorga ezzel szemben önértetesen állapítja meg, hogy a nemzeti pártban ő a saját házában van és semmiféle intrika sem készítheti arra, hogy a pártot elhagyja.

— Respekálom — mondotta Jorga — egy törvényes többség akaratát, de az én hozzájárulásom feltétele egy olyan helyzet, amelyben megvannak nekem és barátaimnak a jogai is. Nem akarom, hogy túlzottan ambíciózusnak tartsanak, sohasem vágytam semmilyen tisztségre, csak azt kívánom, hogy törvényesen és tisztességesen bányanak el velem.

A második „nehézség“ — a szovátalak

A nacionalista-parasztpárti fuziónak második nehézsége, a szovátalak akciója, akik napról-napra erőteljesebben sürgetik a nemzeti pártnak a liberális párttal való megegyezését. Dan Sever, a nemzeti párt egykori főtitkára az „Universul“-hoz intézett levelében most nyílt sisakkal lép a porondra és

Maniu — Bratianu politikai kézfogása mellett tör lándzát.

Dan Sever levelében csalódásának ad kifejezést a parasztpárttal való tárgyalások miatt és helyteleníti a párt nyolcéves negatív politikáját. Levelét így végzi:

— Nem kell utánoznunk senkit. Nem kell le másoljunk sem a tömegek diktatúráját, orosz mintára, sem az egyesek diktatúráját, francia mintára, sem egy ember diktatúráját, olasz mintára. Adhatunk valamit az országnak, ami a miénk és ez: Bratianu Jonel és Maniu Gyula megegyezése.

Az „Universul“-ban megjelent két nyilatkozat kétségtelenül éket akart verni a nemzeti és parasztpárt között. Egyelőre azonban nyílt kérdés marad, hogy sikerül-e ez a szárdék.

Nagyváradon benyújtották Lascu jelölőlétáját

Nagyvárad, augusztus 25. Ma délelőtt a nemzeti párt küldöttsége jelent meg a nagyváradai törvényes elnöknél és a nemzeti párt jelöltjeként dr. Lascu Demeter ügyvédet, volt képviselőt ajánlották. A jelölő-iv aláírói kifejezésre juttatták, hogy Lascu Demeter a nemzeti párt és parasztpárt együttesen jelöli és csatolják Mihalachenak, a parasztpárt elnökének erőerőszakos deklarációját. Az ajánlót dr. Lupu, Erdélyi Sever, dr. Popovici Eneas, dr. Boros János, dr. Bánk György, dr. Popa Teodor és dr. Egri Gergely írták alá. Különös érdekessége az ajánlónak, hogy romcsak a nemzeti és parasztpárt tagjai, hanem más pártokhoz tartozók is aláírták.

Wirth, Stölzhammer, Hoffmann, Produktiv Genossenschaft, Lauerberger & Gloss, Partardt Luner
zongoragyarak képviselője
Gyári áruk. Telefon 4-94
Sternberg J., - Oradea.

INNEN-ONNAN

A modern könyvkiadás régi titkai. Nem szabad hinnünk, hogy a huszadik századbeli könyvkiadás valami új dolog. Most fölfedestek egy XVII. századbeli könyvet, Pierre de Villiers abbé 1699-ben megjelent munkáját, melyben egy párisi és egy vidéki olvasó csevegő-formában számol be az akkori írókról, irodalmi kikkerekről és az akkori könyvkiadók üzleti fogásairól.

A párbeszéd oly eleven és oly kitérő tájékoztatóra vall, mintha ma hallanók valamelyik irodalmi házból.

A párisi:
— Láttuk, hogy bizonyos könyveket, sőt jó könyveket is egy kettőre elkapkodtak, hogy pár nap alatt a második, sőt a harmadik kiadásukat érték meg, mert irók összehívásáról barátsággal és maguk is vásárolták könyveiket, ha elég gazdagok voltak.

A vidéki:
— A mi vidékünkön van egy író, ki most is a padlásán tartogatja munkájának egész első kiadását. Megvásárolta az első kiadást, hogy kelendőségét elhitesse a közönséggel és az a csodálatos, hogy ez a könyv második kiadása gyorsan elfogyott, úgy, hogy azóta már több kiadást ért meg.

A párisi:
— Csakhogy én ez sokba kerül s manapság kevés író bírná utánozni. Sokkal olcsóbban jutunk most az új kiadásokhoz. Csak el kell tüntetnünk az első kiadás jelzését s új címlapot nyomtatunk. Ilyen módon azok a könyvek, melyek senkinek sem keltenek, a második kiadásukat érték meg. Ezek a kis ravaszok tetszenek a szerzőnek, a kiadó könyvháza is hozza, mert gyakran csak a második kiadás alkalmából becsülik meg azt a könyvet, melyet az elsőnél semmi se nem vettek. A közönség abban a hiszemben van, hogyha egy könyvet újra kinyomtatnak, annak okvetlen értékesnek kell lennie...

Igy bezzél több XVII. századbeli irodalmár. Van-e új a nap alatt?

Új jeggyűrű divat. A jeggyűrű formája — amint művelődéstörténeti adatok bizonyítják — évezredek során alig változott lényegesen. Mindig egy komoly, egyszerű karika volt, egy önmagába visszatérő kör, mely az érzés változhatatlanságát, a házasság örökkévalóságát jelképezte. Ilyen maradt az időkön át a legkülönbözőbb szokású és miveltiségű népeknél, a régi egyiptomiaknál éppúgy, mint a mai európaiaknál.

Párisban most új jeggyűrű jött divatba. Ez az ódon jelkép is más alakot ölt ebben a korban, mely kizökölt érzéseiből. Az új „örökkévalóság gyűrűje“ vékony platina-karika, melyet briliánsok raknak ki a gyakran kék, smaragdzöld, vagy fekete szegély veszt körül. Azok, akik ebben az évben eljegyezték magukat, már ilyen karikagyűrűt váltottak egymással.

Az „Excelsior“ ebben a tárgyban körkérdezt intéz többekhez s a válaszokból az derül ki, hogy ez a szeszély nyilván csak muló divat lesz. A régi hagyomány, noha több ízben igyekeztek már megdönteni, mindig diadalmaskodott, az emberek visszatértek az egyszerűségben megindító karikagyűrűhöz. Ez a cifra, barokk jeggyűrű nem is illik a házasság komolyágához. Minek kirakni briliánsokkal? A házasság nem is olyan briliáns.

Az osztrák címerek megfejtése. Egy osztrák mágus éjszaka bement egy bárba és ott legnagyobb meglepetésére Kolbark báróval találkozott, aki a zongoránál ült és vidáman zongorázta. Lehár egyik keringőjét a táncolók talpa alá. A báró, aki valaha az osztrák előkelő világban nagy szerepet játszott, elmesélte, hogy a háború után megmaradt kis pénzéből ezt a bárt vette s most azzal keresi kenyerét, hogy egész éjszaka zongorázik.

A bécsi arisztokrácia zömének a sorsa szorosan össze volt kötve a Habsburgok sorsával. Minthogy jó példával kellett előljárniok, vagyonuk jórészt hadikölcsönbe fektették, a háborúban tönkrementek, a köztársaság kikiáltásával szétszóródtak a világban, egyesek külföldön tengetik az életüket, mások kis részvénytársaságokban, bankokban helyezkedtek el.

Vannak azonban szerencsés családok, melyek ódon címereket sikeresen megfejtették az amerikai milliárdosokkal. Egy osztrák herceg szöke unoka hűgát most jegyezte el egy duzsgazdag „sárgaszobu“ amerikai, aki jegyajándékul nem gyűrűt adott jegyesének, hanem legendás értékű igazgyöngy nyakéket. Ez kitérő „üélet“ mindkét fél részére. Az

amerikai petróleum-, vasut- és rézkirályok boldogok, ha leányukat egy igazi kékvért európai vőlegénynek adhatják.

Lobkovitz Edvárd herceg Ausztriába Anita Lihme miss karján érkezett vissza, ki Bay Lihmenek, a cink királynak a leánya. Moy gróf feleségül vette miss Káhn-Steyert, egyik leggazdagabb amerikai család leányát. Amerikában általában jó hírnévnek örvendenek az osztrák arisztokraták és az ottani milliárdosok, a hercegek és grófok valóságos raktárának tekintik az osztrák köztársaságot.

Prágában nemrég zajlott le egy pör, melynek vádlottja egy német volt, ki egy floridai nagybiratos egyetlen leányát akarta megszerezni azon a címen, hogy ő Ferenc Ferdinánd főherceg. A turpisságra a jámbor amerikaiak csak hosszú idő múltán jöttek rá.

Ami fényt vet nemcsak a szélhámos ügyességre, hanem az amerikaiak történelmi műveltségére is.

Oedypus-tragédia az egeresi országuton

A szeszélyes élet Egeresen eljátszott egy Sophokles-tragédiát. Vodicki Lajos harctéren, Vodicki Mária az országuton kóborolva vezekli le a véletlen testvérházasság bűnét

(Aghires Egeres, augusztus 25. Az Új Kelet tudósítójától.) Az egeresi országuton — utban Jegenye felé — nap nap után, reggel és este, hideg téli időben és forró nyáron egyaránt egy hajlotthú, megtört, furcsa színű kendőbe bugyolált asszonnyal lehet találkozni. Reszketeg, ráncverte kezében botot tart és szeméit földre sítva tétován, lassan, halad előre. Midőn néh-néha felpillant, kendője mögött meglátható barábra égetett arcát, melybe mély fájdalom rovásokban barázdálták be az arcát egy szörnyű emberi fájdalom nyomai. Olyan ez az arc, mint egy hullott férges alma, melyet késő ősszel takarítanak el fája alól, ráncos és émeltyítő. Csak két mélytűző, de zavaros tekintetű szem tanuskodik az arc emberi műveltségéről.

Néha megszólal. Artikulátlan, rikácsoló hangok bugyognak elő torkából és olykor botjával hadonászik. Szörnyű, elkieseredett tusát viv lát-szólag láthatatlan szellemekkel, akiknek fenyegető rémítő hába próbálja e szerencsétlen ember-röcs elhesegetni magától. Néha botját is segítségül veszi: ilyenkor lompos komodorokkal és vásott paraszti kölykökkel kell hadakoznia. Kuttyák megugatják, gyermekek csufondárosan öltik a nyelvüket, de ha hívó és buzgó egyszerű parasztemberek haladnak el mellette, keresztet vetnek és istenhez imádkozva, fejüket csóválva néznek e szomorú asszony imbolygó szilhuettje után.

(Egy szörnyű regény első felvonása)

Ki ez az asszony? Honnan jön? Hova viszi utja? Kérdezd meg vándor a falut és a falu válaszol neked. A paraszok nem tudják, csak érzik, hogy a megtört asszony — az egeresi-jegenyei gyümölcsfákkal szegélyezett kanyargó országut mindennapos fáradt utasa, egy szörnyű ember bűn terhén próbál megtört nyúlással enyhíteni. De az intelligencia: a gyógyszerész, az orvos, a jegyző fájdalommal részvéttel mesélik el neked egy háborzongató és talán csak multszázadbeli rémregényekben lehetséges, igaz tragédia döbbenetes történetét.

Az elmúlt század utolsó évtizedében, 1890 táján egy vakmerő és bestiálisan kegyetlen rablóbanda kifosztotta, feldulta és összerabolta a felvidéki Voditzki-zastélyt. A kastély ura, egy 18 ik században Magyarországra költözött lengyel nemesi család sarja áldozatul esett az éj sötét lovagjaival vívott vires és kötszégbeesett küzdelemben és a támadók, — miután mindent megukhoz vettek, ami érték-s volt — tüzlőt dobtak a kastély fedelére. Borzalmas vizlókkal téli éjszaka. A családtagok egyik életben maradt tagja, karján egy 5 éves kisleány mentegestve riadtan menekült el az országuton, a ház jövendő örökösét pedig, egy 7 éves kisleányt, akit szintén életben hagyott a betyárok nagyszívű kegyelme, közele faluk lakosai vették gondozásuk alá. A kisleány egy budapesti gyermekmunkahelybe került, ahonnan rövidesen magához vette és adoptálta egy gazdag és gyermektelen kereskedő.

Itt rőt fel nyugodt polgári jólétben, mit sem sejtve és mit sem tudva ama szörnyű éjszaka történéseiről.

A fiúcska: Voditzki Lajos kiszámíthatatlan, szeszélyes végzetek titokzatos utján rövidesen ő is Budapestre került és súlyos gondok, nehéz nélkülözések közepette tanult és dolgozott. 1906 júliusban a budapesti egyetemen mérnökké avatták.

És ekkor K. Mária, egy gazdag és gyermektelen budapesti nagykereskedő fogadott gyermeke az eladó lányok sorába lépett.

(A végzetes bál éjszaka)

Ugyanez év telén, egy bál éjszaka vérfor-

raló atmoszférájában találkoztak egymással Voditzki Lajos és K. Mária. Talán nem hasonlítottak egymáshoz, vagy talán éppen az volt a végzetük, hogy egymás arcában saját vonásukat fedezték fel és szerették meg, — nem tudom pontosan. De az első bódító keringő, az első találkozás mámoros és szordöntő pillanataitól kezdve két szív egymásraérzésében elválszthatatlanokká váltak a budapesti mérnöki kar egyik legifjabb tagja és a csodálatos szépségű gazdag Mária. Ez az egymásraérzés nem két testvér barátságot szomjuhozó szeretete és örömteli viszontlítása volt: nem, a báterem fülledt levegőjében férfi és nő egymástakarásában, forró szerelmében pillantottak egymásra, rajzolták fel együttesen, röviddel később a jövő reményeinek, boldog ígéreteinek színes palotáját és lettek egymásnak röviddel később — végzetükre — egymással.

(És a titok napfényre kerül)

1907 őszén az egeresi bányavállalat mérnöke lett Voditzki Lajos. Akik visszaemlékeznek rá, úgy tudják, boldog és zavartalan házasságot élt. És nemokára megtermékenyült az átkos ház és a szörnyű bűnben egy fiút csókolt a világra. A szülők talán boldogsága teljes volt...

Egy meghitt és csöndes nyárvégi estén a Cank-tető odvas fái között meglevenitette férje előtt a szülői ház pusztulásának mult kődöbe csúszó, csak halvány sugarakkal téplált emlékeit az asszony. És Voditzki Lajosba, — aki mindaddig abban a lemondó hitben élt, hogy hűga a brigantik áldozata lett — rámtűl döbbenéssel nyilatolt bele az ismerős, nagyon is ismerős történet hallatára a késői ráeszmélés kétségbeesése.

Négy évig hordta magában a férfi a szörnyű felfedezés titkát, egyre lelkadott életkedvvel és sorvadó munkaenergiával. Talán megváltás volt számára az, hogy Szarajevóban eldördültek egy fanatikus szerb diák revolverlövésai mint dobszó Voditzki Lajos bavoault. Megtörtén. Fáradtan. Szomjuhozta a megváltó halált. Csak egy rövid levél volt végrendelete — és ebben is csak egy mondat:

„Elveszett és sokat keresett testvéred én vagyok, Lajos.“

Kétévi rezignált halálkeresés után valamelyik harctér drótszövényei előtt elbukott az önmagával küzdő Voditzki Lajos.

Egy hét múlva Egeresen fekete gyász forró könyvek közepette kibontotta férje végrendeletét Voditzki Mária...

Mélységekben, bizarr magasságokból néha szörnyű virágok hajtanak ki.

(Tíz év a vezeklés országutján)

Tíz éve hurcolja Voditzki Mária — özv. Voditzki Lajosné — mint valami új Oedypus, Sophokles sorstragédiájára emlékeztető szörnyű életét. Zordon fagyban és irtó nyári hőben, dermesztő hóviharakban és pusztító záporokban, midőn még kutya is eresz alá húzódik szegényes házából, vezeklésre könnyes bűnbánásra indul egy megtört asszony. Midőn elindult és ha hazatért, mellette ott él állandóan mint ordító felkiáltójele egyre izmosodó, immár férfivé növekedett gyermeke. Tíz év emberfeletti fájdalomai, felcsukló szenvedései torzá sorsváltották a viruló asszonyt. Tíz év óta eszed, könyörög bocsánatért egy iszonyú bűnre Voditzki Lajosné. Fiskuma öszeroppant és lakkát, elméjét elborította a kétségbeesés és szenvedések súlya.

Fantasztikus víziók nem létező szörnyek fenyegető és soha nem lakandó rémek kísérik utján, kutyaugatás vásott kölykök csufondáros hangja és a megindult emberi részvét.

Kasztner Rezső

Ghe

A legismertebb máciustan érk Ujjáról szóló kö el a sajtót („Ia A könyv különös mes fejezet, az Ebből vettük ki

„A jeruzsálemi tása után, a vil csodik században Jo. dán mellől é jutottak Indián dolguk volt, h zsinagóga alapít

Ot voltak lendő főrabbi k kupolája van a föniciál stílusban. A templom az apró csirkék, a zsidó város f sem lehetnek plom maga.

Milyen kaló birodalmában, a szágában, a p földjén az embe egy völgy sötét nákkal, amiket Vagy az ember ban egy-egy zai milyen történet Évszázadok óta akikhez soha ne események főrg

Ezért nem dura dus síkáp pette hirtelen e szen elűt embe látom: más a ru stib, más erköl elűt a többieké tesszaguk is k

A gettó Kot évezredek előtt. go, ezt az elkü maguk a zsidók hogy magában zsidó anyyira es mái alatt. Mert tük lakó népe utácozzák. átvét a jaffai drusok lett élő beduino cselekedték: sic ölközködnék, an és a fiatalok ru lészák.

Az asszonyo tosan szépek, a Ruházkodások Rebeka bibliá láttam közöttü és fekete szemű sek és szépek arc vonásai elfo

Életük is eg mint Palesztin hasznájják a tis ben sem főzne pálma olaját és étkezéseiknél. M áztatott tojást, rizst, amit maz

A boltok h formájú lámpa táplálja. A zsin ség. Brahma te nak, szellősek ablakon át álla gal. Itt azonban mindenfélé tito szen különös r színes üvegből nagy régészeti

— Salamon pák, — mond

A padló sá lámba kék vir

Legol-csöbbsan fo

Ghettó Indiában

A legismertebb India u'azó, Mario Appilius márciusban érkezett vissza a Távolkeletről. Ujjáról szóló könyve pedig a napokban hagyta el a sajtót („India“ Edizioni Alpas, Milano). A könyv különös nevezetessége az a terjedelmes fejezet, amely India zsidóságáról szól. Ebből vettük ki a következő érdekes részletet.

„A jeruzsálemi második templom elpusztítása után, a világ teremtésének harmincegyedik századában ötezer zsidó fölkerekedett a Jordán mellől és háromevi gyaloglás után eljutottak Indiának eme völgyébe, ahol első jutottak Indiának eme völgyébe, ahol első dolguk volt, hogy letelepedésük után egy zsinagóga alapkövét rakták le.“

„Ott voltak Kotsyban, ahol ezt a fő isztelenző főrabbi közölte velem. Tizenkét apró kupolája van a zsinagógának, amit már nem főnői stílusban építettek, hanem a hindukéban. A templom körül pedig, mint a hindukéban, az apró csirkék, egymásnak tapadva guggolnak a zsidó város feketére festett házikói. E házak sem lehetnek sokkal fiatalabbak, mint a templom maga.“

Milyen különös, hogy itt Brahma és Siva birodalmában, a vallási forradalmak legendás országában, a pusztító fanatizmus a klasszikus földjén az ember mily gyakran találkozik egy-egy völgy sötét kanyonjában keresztény kápolnákkal, amiket talán Szent Tamás alapított. Vagy az ember megpillant éppúgy mint Kotsyban egy-egy zsinagógát, amit ki tudja mikor, milyen történelmi esztendőben alapítottak! Évszázadok óta laknak itt ezerszámra emberek, akikhez soha nem jut el az országot megrázó események füstjege.

Ezért nem is lepődtem meg, amikor Madura útszélességén a pagodák és pálmák közt hirtelen előbukkant néhány régi ház egészen elűtö emberekkel. Olcsómeleg közük és látom: más a ruházódásuk, más a magatartásuk, más erkölcsök között élnek, arcbőrük is elűt a többiekétől, szinte mondhatnám, hogy a testszaguk is különbözik a többiekétől.

A ghettó Kotsyban ma is ugyanaz, ami volt évszázadok előtt. Azonban ezt az elvárt köztársaság, ezt az elkülönítő falat nem a hinduk, ezt meg a zsidók emelték. Bár a város állt, hogy magában Palesztinában sem maradt a zsidó annyira zsidónak, mint Travancoor pálmái alatt. Mert Galileában a zsidók a körülöttük lakó népek egy részének ruházódását utánozzák. Átvették a mohamedánok köpenyét, a jaffai drusok fehér kabátját, a Jordán mellett élő beduinok piros papucsait. Itt ezt nem cselekedték: *sicut erat, sicut est*. A régiak úgy öltözködtek, amint a bibliai Áron öltözködött és a fiatalok ruhája olyan volt éppen, mint Iszáké.

Az aszonyok első fiatalágukban káprázatosan szépek, anyaságuk után azonban elhíznak. Ruházódások szintén olyan, mint amilyen Rebeka biblikus idejében volt. Sok szökét láttam közöttük és elég gyakori a vörös hajú és fekete szemű. A szemek mélyek és beszédesek és szépek maradnak akkor is, amikor az arc vonásai elfonnyadtak.

Életük is egészen patriarkális. Házállataik, mint Palesztinában: juhok és kecskék. Nem használják a tisztátalan állat zsirját, de különben sem főznek állati zsiradékkal, hanem a pálma olaját és a kókusz zsirját használják fel étkezéseiknél. Nagyon szeretik a hagymaszívben áztatott tojást, a korpában főtt húst, a tejszízt, amit mazsolával és fahéjjal hintenek meg.

A boltok héber felirásúak. A házakban ókori formájú lámpák égnek esténként, a tüzet olaj táplálja. A zsinagóga belseje csupa ünnepélyesség. Brahma templomai, ha a föld alatt is vannak, szellősek és világosak, mert husz-huszonöt ablakon át állanak összeköttetésben a külvilággal. Itt azonban minden mintha lenne zárva, mindenfelé titokzatos felhomály terjeng. Egészen különös rézlámpák csúngnek a boltívekről, színes üvegből való ornamensekkel; finom és nagy régészeti értékkel bíró munkák.

— Salamon-templomát ékesítették ilyen lámpák, — mondja a rabbi büszkén.

A padló sárga porcellánból való, a porcellánba kék virágok vannak égetve, a legu-

sebb koreani porcellán művészet remekei, ki tudja, hogy kerültek ezek ide. A templom közepén áll a frigy-szekrény, amely arany és ezüst himzésekkel, művészi kézimunkával van beborítva. A frigy-szekrény két szárnyán a tíz parancsolat, középen csavaros bronzszlopokon egy baldachin, olyasvalami, mint egy seat sátor. Az sztalon Leviticus könyve.

A főrabbi megmutatta saját ornatúását. Felöltötte brokát-köpenyét és tiaráját és ez nagy tekintélyt kölcsönzött a galambőz lelkészeknek. Nemsokára elérkezett az ima ideje, a templom egyre megtelik, fájdalom, nem értem a héber ősi imát, csak látom, hogy nagy elmélyültséggel imádkoznak. A kántor szomorú hangon recitál, a község síró hangon válaszol. Lehet,

Nem mindennapos esemény a porcellán szakmában a felhalmozott áruaktár leépítése. — 6 szem. ebédlőkészlet 460.— 6 szem. pohárkészlet 290.— 6 szem. teáskészlet 390.— 6 szem. mocca készlet 260.— FISCHER üvegudvar, Cluj.

..... hogy Izrael fiai is így énekeltek mielőtt Faraó országából kijöttek és azután is, mind a mai napig.

A faj egész drámája rejlik e szomorú énekekben.

Az amerikai „Reserve Bank“ kölcsönt nyújt Franciaországnak

(Páris, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Echo de Paris“ értesítése szerint Mellon megbízásából Evian pénzügyi államtitkár megbeszélést folytatott Stronggal, a „Reserve Bank“ elnökével egy Franciaországnak nyújtandó kölcsönről, amely a washingtoni egyezmény ratifikálása után volna folyósítandó. Evian Olaszországba is várják, hogy Olaszország amerikai háborús adósságairól szóló egyezményeinek módosítását megbeszéljék.

A prágai rendőrség szétverte a fascista tüntetőket

Összeütközés volt a fascisták és fascista-ellenes polgárok között. Benes erőlyesen utasítja vissza a fascisták rágalmaát. Orosz emigránsokat szarzdöltelek a csehországi fascisták

(Prága, aug. 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap egy nagyobb fascista gyűlés után komoly összeütközések voltak a fascista rendőrök és a fascista ellenes polgárok között. A fascisták a gyűlés befejeztével az utcán tüntető menében felvonulást tartottak. A rendőrök utját állították a fascistáknak és a röpiratterjesztéstől elvették az összes nyomtatványokat és az egész röpirathalmazt a Moldva folyóba dobták. A rendőrség kénytelen volt fegyvert is használni. A rendet nagynehézsen sikerült helyreállítani. A tüntetésből kifolyólag számos letartóztatás történt.

Benes külügyminiszter a „Ceske Slovo“ mai számában nyilatkozatot tesz közszé, amelyben a leghatározottabban megcáfolja azokat a vádakokat, amelyek a fascista-gyűlésen hangzóttak el ellene és amelyek szerint állítólag a parlamentre rá akarná oktrojálni az alkotmány megváltoztatását. Az erőlyes hangu nyilatkozat így szól:

Konstátalom, hogy mindaz a szébeszéd, amely

állítólagos alkotmányváltoztató terveimre vonatkozik, nem egyéb aljas és perfid hitálmánál, amely hivatasos uszítóktól és csalóktól származik.

A lapok élénken foglalkoznak a fascista gyűléssel. A „Právo Lidu“ állítólag arról értesül, hogy a fascisták orosz emigránsokat szarzdöttek és a fascista gyűléseken minden egyes „fellépésükért“ ötven ötven koronát fizetnek nekik. Ezért a pénzürt a tulajdonörökben fehérgárdista orosz emigránsok: „Přij Masaryk“, „Přij Benes“ és „Přij Hradsinra“ és a zsidókra „felajáltásokra kötelezik magukat. A nemzeti demokrata Role felhasználja az alkalmat, hogy a vidéki parasztság felvonulásával fenyegeesse meg a Hradsinat. Ez a lap a következőket írja:

Ha az illetékes köröknek nincs annyi bátorságuk, hogy a baloldali rezsimmel szakítsanak, akkor a vidék népének készen kell állania arra, hogy tömegesen vonuljon fel Prágába és megmutassa a prágai utcának a maga skarátát.

Görögországban kitört a polgárháború?

Ismét Venizeloszi akarjás görög köztársasági elnöknek

(Athén, augusztus 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Görögországban az új rezsim állandósulásával ismét felszínre vetődtek a torradalom alatt másodrendűvé zsugorodott pártellentétek. Kondilis tábornoknak máig nem sikerült még koalíciós munkakormányát összeállítani, mert egyes pártok egyenesen attól teszik függővé a közreműködésüket, hogy a katonai forradalom tényezői most, hogy az új rend megszilárdulni látszik, adják át helyüket a polgári politikusoknak. Általában zűrzavar jellemzi a görög helyzetet, sőt ellenőrizhetetlen bolgár hírek szerint a régi ellentétek új polgárháborúban robbantak ki.

Az újabb görögországi eseményekről alábbi jelentéseink számolnak be: Szófiai híradás szerint a görög határon ágyutüz hallható. Azt hiszik, hogy Görögországban polgárháború van.

Konduriotis tegnap este megérkezett és átvette a köztársaság elnökségét. Kondilis tárgyalásokat folytat a politikai vezérekkel koalíciós kormány alakítása ügyében.

A Pangalos elleni tüntetések elkerülése érdekében a volt diktátort átszállították Eginre szigetre. Pangalos felesége ma felkereste Kondilis tábornokot és kegyelmet kért tőle férje számára.

A londoni „United Press“ szerint Venizelosz hível vissza akarják ültetni vezérüket Görögország köztársasági elnöki székébe, miután Konduriotis csak rövid időre vállalta a legmagasabb méltóság terheinek viselését.

Konduriotis tábornok ugyanis csak ideiglenesen fogadta el a Kondilis által telajánlott elnöki méltóságot, azzal a feltétellel, hogy az új választásokat nem nyolc, hanem két hónapon belül elrendelik.

Ujabb jelentés szerint egyébként a koalíciós kormány alakítására vonatkozó tárgyalások eredménytelenül végződtek a pártvezérek közötti mély ellentétek miatt.

A pártvezérek ma megjelentek Konduriotisnál, mert valamennyien regaszkodnak ahhoz a feltételhez, hogy a hadsereg és tengerészet térjen vissza eredeti hivatásához és ne avatkozzék be többé a politikába.

Belgrád, augusztus 25. Az egyik balgrádi lap közli Papanasztasioznak, a republikánus bal-szárny vezetőjének, valamint Metaxas monarchista tábornoknak Pangaloszhoz intézett leveleit. A királyhű párt vezére leveleiben személyében teszi felelőssé Pangalost a Jugoszláviával kötött barátsági szerződés és egyezmények miatt, amelyek megkötésénél nem vették eléggé figyelembe Görögország érdekeit,

illetőleg feláldozták azokat a megegyezés érdekében, amely nehezen hozhat tényleges hasznot Görögországnak. Nincsiacs jugoszláv külügyminiszter a görög forradalommal kapcsolatban kijelentette, hogy nehezen képzelhető el, hogy a görögországi rezsim-változás bármiféle befolyással lehetne a már megkötött és aláírt nemzetközi konvenciókra, amelyek mindkét ország fontos érdekeit szolgálják.

Legolcsóbban **fest, tisztít UNIO, Cluj** Fiókiület Str. Barițiu 2., Str. Iuliu Maniu 8. Cal. Moșilor 110. Gyár C. Regele Ferdinand 133. Telefon 877

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemesei érdeklődés és bányászati zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő dr. Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai napra

Csütörtök

5686. Elml 16.
1926. aug 26.

— Miklós herceg maláriában megbetegedett. Galaci jelentés szerint: Miklós királyi herceg a „Demetrescu“ hadihajón mocsárlázban megbetegedett. Popovici, a galaci katonakórház főorvosa kezelte a beteget, aki hamarosan jobban is lett és már elhagyhatta az ágyat.

— A brit kormány Fehér könyve Palesztináról. Londonból jelentik: A brit kormány az elmúlt napokban Fehér könyvet adott ki, amely kőön fejezetben tárgyalja Palesztinát és Irákot. A könyv adatai szerint Irak és Palesztina az angol kormány mandátum-közlésében 1921-ben 29 millió fonttal szerepelt. 1926-ban ez a tétel már 4 és félmillióra csökkent. 1925-ben a katonai költségek 3 700 000 fontra rúgtak, míg 1926-ban 3 450 000 font szerepelt a hadügyi költségvetésben a címen. Megállapítja a Fehér könyv, hogy egy 100 000 fontnyi többletkiadás kivételével, amit a palesztinai határvédelem vett igénybe és egy 90 000 fontos szubvenció, amit Transjordánia fegyveres védelmére adtak, az ország ma már önmagát tartja fenn. Kiemeli még a Fehér könyv, hogy az ország egyre fejlődik és hogy Palesztina, mint agrárszomság az utóbbi években tekintélyes színvonalat ért el. A dohány- és narancstermelés kiterjedt és aránylag bőven jövedelmező.

— Kétős autószerencsétlenség érte a szavón a Guttman bárót. Eszékéről jelentik: Guttman Ottó báró belistyei nagybirtokost és fatermelőt súlyos autószerencsétlenség érte. A báró Belistyeről automobilon Eszékre igyekezett és a féluton a soffőr nehajította egy kőrakásnak és az autó felborult. A báró kirepült a kocsiból, a fején és a lábán súlyos sérüléseket szenvedett. Az országuton órákig állt az autó, amíg rendbe tudták hozni, ezalatt pedig Guttman Ottó vértől borítva feküdt a kocsiban. Amikor sikerült az autót megjavítani, a soffőr meggyorsított sebességgel igyekezett sebesült gazdájával Eszékre, de a város alatt a sorompónál újabb baleset érte az autót. A sorompó nem volt leeresztve és az autó nehízszaladt egy tolató mozdonynak. A báró az összeütközés következtében ismét kirepült a kocsiból, de másodszer szerzett sebesülése nem súlyos. A bárót beszállították az eszéki kórházba, ahol ápolás alá vették.

— A budapest-zágrábi gyorsvonat karambolja. Zágrábról jelentik: A budapest-zágrábi gyorsvonat Gabatznál hirtelen váltóállás következtében beütközött egy tehervonatra. A gyorsvonat mozdonya és a tehervonat négy kocsija kiugrott a sínekből. Emberek életben nem esett kár, a vonatkísérő személyzet több tagja azonban súlyosan megsebesült.

— Huszonkét betörést követelt el az erdélyi rablóbanda Rusziaszkóban. Több ízben beszámoltunk arról a jórészen erdélyi tagból álló betörőbandáról, amely egész Erdélyt végigrohanta és legutóbb az Émellésán garázdálkodott. A betörőbanda — midőn a román csendőrség gyűrűje már elfogathatatlanná fenyegette — eltűnt a láthatárról és kassai jelentés szerint a cseh határon Rusziaszkóba szökött, miután előbb még Halmiban követtek el egy nagyobb szabású betörést és rablást. A két ország cserdorsége valószínűsíti hadtávkával üdözl az elvetemült rablókat, akik rövid cseh-óvákiai tartózkodásuk óta huszonkétrendbeli betörést és rablást követtek el. Királyházán 6, Nagykoz-

Gazdát cserélt a nagyváradai Egyesült Bank és Takarékpénztár részvénytöbbsége

Belföldi kézbe került a Banca Commerciale Italiana érdekeltsége

(Oradeamsre-Nagyvárad, aug. 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hetekkel ezelőtt hírt adtunk arról, hogy a milánói Banca Commerciale Italiana erdélyi érdekeltségeiben különböző likvidációkat, illetőleg átcsoportosításokat akar végrehajtani. Ezzel kapcsolatban többek között szó volt arról is, hogy az olasz pénzeszoport bizonosul a nagyváradai Egyesült Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság érdeklőréből. Adolf Rossi a Banca Commerciale Italiana itteri igazgatója a tranzakciók részleteinek megállapítására többször járt Milánóban, ahonnan fix utasításokkal tért vissza.

Ezek alapján az Egyesült Bank és Takarékpénztár Részvénytársaságnál a Banca Commerciale Italiana pénzügyekkel négy évvel ezelőtt létesített érdeklődését az eddigi üzleti barátság fentartá-

pányban 4 és Tiszaujlakon ugyancsak négy helyen garázdálkodtak és rengeteg ékszert, készpénzt és egyéb értékes holmit zsákmányoltak.

— A bukarest-kolozsvári gyorsvonat karambolja Bukarestből jelentik: A bukarest-kolozsvári gyorsvonat tegnap 33 perc késéssel érkezett Bukarestbe. A késésnek oka az volt, hogy a baiceni állomáson a gyorsvonat összeütközött a 3471. számú tehervonattal. A tehervonat két kocsija pozdorjává zúzdott, emberéletben nem esett kár.

— Szabadlábra helyezték a letartóztatott nagyváradai munkásság vezetőit. Tudósítónk jelezi: Néhány héttel ezelőtt a szakszervezeti választmány ülése után a nagyváradai szervezett munkásság több vezetőjét tartóztatták le és átvitték Kolozsvárra a hadbíróshoz. A letartóztatás után a munkásság vezetői küldöttségileg keresték fel dr. Jacob József prefektust, hogy közbenjárásukat kérjék a letartóztatottak érdekében. A küldöttség szóko a prefektus előtt hangozatta, hogy a letartóztatásokra nem volt ok, mert a szakszervezeti választmány gyűlését a hatóságoknak előzetesen bejelentették és arra engedélyt képtak. A prefektus ígéretet tett a küldöttségnek, hogy informáltatja magát a helyszínről és amennyiben kiváságuk jogos, köre fog járni a letartóztatottak érdekében. Ezzel egyidejűleg a munkásság táviratot intézett a belügyminiszterhez és hadügyminiszterhez, akikől kérték a letartóztatottak szabadonbocsátását azonkívül felkérték az ország erdélyi munkásságát az akcióhoz való csatlakozásra. Az intervenció eredményeképpen a kolozsvári hadbíróshoz tegnap szabadlábra helyezte az elfogott munkásságvezetőket Ullmann S. Sándor és Fodor Károly kivételével, akik továbbra is a hadbíróshoz tartoznak maradtak. Valószínű azonban, hogy rövidesen a két utóbbit is szabadlábra helyezik.

Underwood

a világ legjobb írógépe. Gyári lerakat Róvész Búla papírkereskedésében, Marosvásárhely

* Értésítés. Csúji aut. orth. izr. középiskolák. A csúji aut. orth. izr. középiskolákba (8 oszt. fiú és 4 oszt. leány) a beiratkozás szept. 1-8 között lesz. Felhívjuk volt alsóosztályosainkat, hogy helyeik biztosítása végett a beiratkozás első napjaiban jelentkezzenek, mert a helyeket a jelentkezés sorrendjében fogjuk fentartani. Igazgatósg.

— Meghalt a brassói a tószerecsétlenség áldozata Brassóból jelentik: Hirt adott az Uj Kelet arról, hogy Seidner Henrik brassói lakos motorbicikliján vasárnap egy autó elgázolta. Seidner eszméletlen állapotban szállították be az egyik brassói szanatóriumba, ahol anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét, tegnap meghalt.

— Népszámlálás lesz Oroszországban. Moszkvából jelentik: A népbiztosok tanácsa elhatározta, hogy 1926 decemberében népszámlálást rendez amellyel egyidejűleg a szakszervezeti mozgalom statisztikáját is összeállítják. A népszámlálásnak nagy jelentősége lesz Oroszország további gazdasági életére.

— Turista kirándulás. Az Erdélyi Kérpárt-Egyesület augusztus 29-én, vasárnap hatóságilag engedélyezett kirándulást rendez Hidegzsamosra, a történelmi hagyomány által Geluvárának tartott Csetátye nevű magaslatra. A két csoportban megteendő kirándulás programja a követ-

sával megszüntette. A részvények majoritását Herz József Pankász bályoki földbirtokos és bukaresti nagyiparosok által képviselt konzorcium, továbbá egy dr. Erdős Z. Immond, a nagyváradai Vasöntőde és Gépgyár Rt. igazgatója és dr. Poppar Ákos, az Egyesült Bank vezérigazgatója által képviselt nagyváradai érdekeltség vette át. Az új tulajdonosok között létesített megállapodás biztosítja továbbra is a külföldi nexusokat, amelyeket a bank eddig élvezett.

A legközelebb összehívandó közgyűlésen fog megtörténni a régi érdekeltség által delegált igazgatósg és felügyelőbizottság helyébe az új tagoknak a delegálása, továbbá az olasz barátság fentartásának dokumentálására Adolf Rossinak, a Banca Commerciale Italiana igazgatójának az új igazgatósgba való bevásárlása.

kező: 1. A gyalogságot dr. Tulogdi János vezetésével indul autón szombat este 6 órakor a vármegyeházától. Költség 80 lej. 2. A kerékpárosok csoportja Orosz Endre vezetésével vasárnap reggel 7 órakor indul a Mátyás-háztól a Hidegzsamosig tartó 20 km. utat kerékpáron teszi meg. A két csoport találkozásánál gyalogságot a villamos-telephez, Reketőba és Magurára. Eléletet mindenki magával hoz. Hazatérés vasárnap este. Vendégeket mindkét csoportba szívesen látnak.

* Palesztinába készül? Akkor már most rendelje meg a legújabb magyar nyelvű Palesztina-Egyiptom Utmutatót (Benedekert) az Uj Kelet könyvosztályánál. Ára vászonkötésben, 200 lej.

Figyelem!

Vétekötelazettség nélkül tekintse meg raktárunkat. Meggyőződünk, hogy köibőttárunkban, valamint hárisnyák és keztjükben legolcsóbb a HELIOS lerakat (Főtar No 7.)

A világ szenzációi az IDEAL filc-kalapjal. Szalmakalapot minden elfogadható árban árusít az

IDEAL

kalapszalonn. Forgalmasok 48 óra alatt készülnek. Uj, Galia Rocca Ferdinand 8.

Fényképészek, Amateurök!

Fényképészeti cikkeiket a legolcsóbban

Bernát

papírosáruházában,

Plata Unirii 29. szám alatt (Laydakukraszda mellett) szerezhetik be.

Lemezket kidolgozunk. — A világhírű Angol Imperial lemezek gyári lerakata.

KÖZG

A kolozsvári egyellen való mozgó

Nem biztat erede

(Cluj Ko'ozsvár tudósítójától.) Huz Kereskedelmi és gyogyobb romániai vállalkozások rendezése sorrendje kezdődik és néhányban folytatják a munkát. Október 8-15, Nagyváradon október 3-9, 11-17-ig.

A mintavásárlás lesz valami komoly attól, hogy a rendezés maga esik, a részvételi tábla vagy padló dolgoz béré pedig Jellemző, hogy kamara körzetében sem vesz részt a többi kamarák területének.

A kolozsvári még nincs megállapodás tárgyalások folytak, aki 50 ezer a kioszk helyisége így a tárgyalások

A belügy kolozsvári külföldi Mint ismeretes, Kolozsvári külföldi pénzeszoportok vada polgármesterek hazra Bukarestből, jelentést tett a kolozsvári miniszternek, aki kezdett tárgyalásokat a kolozsvári állapodást kössön

Mennyivel látban 1914 óta állított össze a dr. statisztikából a dr. átlag harmincháromtak 1914-ben. Tízszereinek drágaság huszonötöször, a harminonégyször, a cukor huszonhárgább, mint 1914 összehasonlításból van a leguagyobb között a legnagyobb restben van.

Nagy díoban. A kereskedette a kamarák szágban az idén ezért ott a román exportörök errevo nyerhetnek az alá Louis Latrade Br

A szurdumiatt nem tud s izben szóvá tettü elosztó rendszeré többször olyan he tumbaikat nem tud vezetőségek még vonatszükségletet Ujban a szurdumhetetlen helyzetbe az a veszély fenyegeti a nagyváradai téglagyárat, a kolozsvári munkások beszüntetni. A kolozsvári munkások az egyetlen olyan felelős menynységben építetők rendelkezésbányával a heti nyolc vagon s

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári kamara területén egyetlen vállalat nem vesz részt a mozgó-mintavásárokon

Nem biztat eredménnyel a Kamarák Szövetségének akciója

(Cluj Kolozsvár, augusztus 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adunk már arról, hogy a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetsége a nagyobb romániai városokban mozgó-mintavásárokat és kiállításokat rendezését vette tervébe. A kiállítások sorrendje szeptember 7-13-ig Galatzban kezdődik és néhány regáti város után Erdélyben folytatják a vásárokat, mégpedig Brassóban október 8-15, Kolozsvárt október 17-23, Nagyváradon október 25-november 1, Aradon november 3-9 és Temesváron november 11-17-ig.

A mintavásároknak a jelek szerint aligha lesz valami komolyabb eredményük. Eltekintve attól, hogy a résztvevők száma nagyon csekély, a rendezés maga is sok tekintetben kifogás alá esik, a részvételi díjak pedig rendkívül magasak. Egy négyzetméteres terület bére (asztal, tábla vagy padló) 10.500 lejbe kerül, egy üveg-doboz bére pedig 15 ezer lejbe.

Jellemző, hogy a kolozsvári kereskedelmi kamara körzetében egyetlen gyár, vagy vállalat sem vesz részt a mozgó-mintavásárokon, de a többi kamarák területéről sem érkeznek biztató jelentések.

A kolozsvári mintavásár helye egyébként még nincs megállapítva. A kamara vezetősége tárgyalásokat folytatott a státéri kioszk bérlőjével, aki 50 ezer lej ellenében hajlandó csak a kioszk helyiségeit rendelkezésre bocsátani és így a tárgyalások megszakadtak.

¶ A belügyminiszter hozzájárult a kolozsvári külföldi kölcson felvételéhez. Mint ismeretes, Kolozsvár város tanácsa egy nagyobb külföldi kölcson felvétele ügyében több pénzügyminiszteri tárgyalásokat. Őszi polgármesterhelyettes, aki tegnap jött hazra Bukarestből, bukaresti tartózkodása alatt jelentést tett a kölcsonok állásáról a belügyminiszternek, aki felhatalmazta, hogy a megkezdett tárgyalásokat folytassa a cselellyel megállapodást kössön a kölcsonre vonatkozólag.

¶ Mennyivel nőtt a drágaság Romániában 1914 óta. Az „Argus” statisztikát állított össze a drágaság emelkedéséről. Ebből a statisztikából az tűnik ki, hogy ma az árak átlag harmincháromszor nagyobbak, mint voltak 1914-ben. Tízennyolc romániai város élelmiszereinek drágasági indexe szerint a marhahús harmincötös, a tejtermékek huszonegyszer, a vaj harmincegyszer, a kenyér negyvenháromszor, a cukor huszonegyszer, a kávé ötvenszer drágább, mint 1914-ben. Az országokkal való összehasonlításból hitünk, hogy Romániában van a legnagyobb drágasági index. A városok között a legnagyobb drágasági index Bukarestben van.

¶ Nagy dióhiány van Franciaországban. A kereskedelemügyi minisztérium értesítette a kamarák szövetségét, hogy Franciaországban az idén nagy hiány van dióban és ezért ott a román dió igen jó piacot talál. Az exportőrök erre vonatkozó bővebb felvilágosítást nyerhetnek az alábbi helyen: H. Gerand 14 sus Louis Latrade Brive Corrière, France.

¶ A szurduki szénbánya vagonhiány miatt nem tud szénét szállítani. Már több ízben szóva tettük a CFR lehetetlen közlekedési rendszerét, amely a vállalatokat a legtöbb esetben olyan helyzetbe hozza, hogy produktumaikat nem tudják elszállítani, mert az üzemeltetők még a kóvta alapján biztosított vonatüzemeltetést sem bocsátják rendelkezésükre. Újabb a szurduki szénbánya került ilyen helyzetbe, aminek következményeként az a veszély fenyegeti az egyetlen nagy kolozsvári téglagyárat, hogy kénytelen lesz üzemét megszüntetni. A kolozsvári városi téglagyár ma az egyetlen olyan üzem Kolozsvárt, amely megfelelő mennyiségben tud téglát előállítani és az építetők rendelkezésére bocsátani. A szurduki szénbányával a gyár megállapodást létesített a napi nyolc vagon szén szállítására. Ezt a mennyi-

seget azonban a szénbánya arra való hivatkozással, hogy a CFR nem bocsát megfelelő vagon rendelkezésére, újabb nem tudja leszállítani. A városi téglagyár ezáltal igen kellemetlen helyzetbe került, mert nemrégiben egymillió téglát adott el későbbi szállításra és ennek a kötelezettségének most nem tud eleget tenni. A gyár intervencióra kérte fel a gyáriparosok szövetségét, a kereskedelmi és iparkamarát, valamint a többi gazdasági szervezeteket, mert ha a szénbánya a köcsihány következtében kötelezettségének nem fog eleget tenni, megakasztja a folyamatban lévő építkezéseket.

¶ Csehszlovákia fizetésképtelenségi és csődtatisztájára júliusban. Prágából jelentik: A statisztikai hivatal közlése szerint július hó folyamán 45 csehszlovák cég jelentett csődöt. Ezek között egy sincs a kapcsolatos területekről. A csőd esetek közül tizenötönél az aktívákat és passzívákat nem lehetett még megállapítani, a többi harminc esetben az aktívák összege kétfélmillió 278415, a passzívák összege pedig hatmillió 528443 cseh korona volt. A kétséggyezések száma júliusban kétszázhat volt, amely közül harminchárom Szlovákiára, három Ruszinszkóra esik. Négy eset kivételével a cégek aktíváinak összege harmincegymillió 15277, a passzívák összege hatvannyolcmillió 233600 cseh koronát tett ki.

¶ A Németországba való gyümölcs-export vámtételei. Erdélyben az idén is, bár a terméskilátások nem váltak be, nagyobb mennyiségű gyümölcs vár kivitelre, amelynek egyik legjobb piaca Németország. A múlt évben Németország nem kevesebb, mint 186 838 tonna gyümölcsöt importált 51 millió aranyárban. Németországban leginkább az aranyármen, jonatán, batul és ranet almát keresik és az elsőrendű minőségű alma kilójáért 0.40-0.60, a másodrendűt 0.20-0.40 aranyárért fizetnek. A jóminőségű importkörteket 0.40-0.80, az aszalt szilvának 0.20-0.50, a diónak 0.30-0.80 aranyárért az ára. A felrakott és vagonokba öntött alma vámdíja a következő: szeptember 25-től december 31-ig mázsánként 2 aranyár, január 1-től 24-ig 0.50 aranyár. A csomagolt alma vámdíja csak zsákba pakolva 50 kg-ig 4.50 aranyár, január 1-től pedig szeptember hó 21-ig 12 aranyár. A ládákba csomagolt alma vámdíja sokkal nagyobb, előnyösebb 10.000 kg. mennyiségben minőség szerint elválasztva, külön-külön beontani vagonokba.

¶ Egységes vámtörvénnyel fogják életbeléptetni az új behozatali vámrendszert Bukarestből jelentik: Az új behozatali vámnomenklatura összeállításával és életbeléptetésével kapcsolatosan eddig különböző verziók voltak forgalomban. Az egyik legutóbbi jelentés szerint a készülő vámnomenklaturát részletekben fogják életbeléptetni, még pedig abban a sorrendben, ahogy a pénzügyminisztérium kebelében működő speciális vámbizottság az erre vonatkozó munkálatokat befejezi. Feltétlenül kompetens helyről most arról értesülünk, hogy a kormány nem vette tervébe az új vámnomenklatura részleges életbe-

léptetését, mert Ma. oilescu államtitkárnak, aki a vámbizottság elnöke, az a kívánsága, hogy csak a vámnomenklatura teljes elkészítése után kell életbeléptetni az új behozatali rendszert. Az államtitkár ugyanis nem minisztertanácsi határozattal akarja életbeléptetni az új nomenklaturát, hanem azt a parlamentben is meg akarja szavaztatni és mint egységes törvényt életbeléptetni. Az új vámnomenklatura összeállításával egyidejűleg tervébe vették a jelenlegi importtarifák revízióját is a már egyszer rendezett textil-, vas- és fémárúknál is. Mint értesülünk, a vámbizottság, amely a nyári szünet után, e hó 13-án ült először össze, az érdekelt szakmák képviselőinek bevonásával már elkészítette a bőr és bőárú, valamint celuloidtermékek új vámnomenklaturáját, jelenleg pedig a kerámiai cikkek vámtételei állnak rendezés alatt. Az összmunkálatok előreláthatólag december havában lesznek befejezve és röviddel utána életbeléptetve.

¶ Az Ipartestületek Országos Szövetségének közgyűlése. Az Ipartestületek Országos Szövetsége első közgyűlését Nagyváradon fogja megtartani a jövő hó folyamán. A közgyűlésen több fontos tárgy között szóba fog kerülni az ipartestület székhelyének kérdése is.

TOZSDE

Augusztus 25 én

A lej árfolyama 247.00-250.00, Párizsban 13.75, Budapesten 847, Bécsben 311, Prágában 13.18, Berlinben 204.

Kolozsvár. A tegnapi erős ellanyhulás ma némi szilárdulás váltotta fel. Zürichben a lej tovább emelkedett és a tegnapi esti 248-as utóközveti árfolyam zárásban 250-ra javult. Ennek ellenére a devizák iránt élénkebb kereslet indult, ami az árakban is kifejezésre jutott. Az árfolyamok a következők:

- Bécs 29.00-29.30, Prága 6.10-6.15, Budapest 342-345, Páris 5.90-6.00, Zürich 40.10-40.30, Newyork 206.50-207.50, London 1008-1015, Milánó 6.97-7.00.
- Zürich. Zárlat: Berlin 123.45, Amsterdam 207.60, Newyork 518.00, London 2515.50, Páris 1480.00, Milánó 1712.00, Prága 1535.00, Budapest 72.30, Belgrád 912.50, Bukarest 250.00-250.00, Varsó 57.50, Bécs 73.20.
- Bukaresti. Devizák: Páris 5.65, Berlin 48.00, London 995.00, Newyork 204.00, Milánó 6.62, Zürich 39.45, Bécs 24.00, Prága 6.02, Brüsszel 5.60, Budapest 28.90.

Bukaresti. Valuták: Napoleon 800, német arany 48.00, leva 152, török lira 115, font sterling 985, francia frank 6.20, svájci frank 39.00, olasz lira 6.80, drachma —, dinár 3.65, dollár 203.50, lengyel forint 17.00, osztrák schilling 29.50, magyar korona 29.50, cseh korona 6.20, belga frank 5.90, holland forint —.

SPORT

Haggibbor—Victoria. Vasárnap délután a legutóbb kitűnő formában lévő Haggibbor és a bajnokságot Victoria mérik össze erejüket. A mérkőzésnek különös érdekességét ad az a tény, hogy hosszú hónapokig tartó kényeztetés után ez alkalommal fog először szerepelni Haggibbor színpadon a súlyos sérüléstől nemrég felépült Fahn Mihály, akinek közreműködése a csapat lényeges megerősödését jelenti. A mérkőzés iránt — amely revansjelleggel bír — hatalmas érdeklődés nyilvánul meg.

A bécsi bajnokság meglepetései. Szombaton kezdődött meg Bécsben az 1926-27. évi bajnoki szezon, amelynek első mérkőzései hatalmas meglepetésekkel végződtek. A Hakoah 2:1 (0:0) arányban vereséget szenvedett a Simmeringtől, miután az Amerikába távozott játékosok nélkül volt kénytelen felvenni a közdelmet, de nem játszhattak Rázsó és Fischer sem, kiknek bajnoki átigazolása még nem nyert rendezést. Így a Hakoah a fedezetet játszó Friedet és a hátvéd Grünfeldet volt kénytelen a csatársorban szerepeltetni, ami a csapat akcióképességét érhetőleg megbénította. A vezető gólt Haas révén is így a Hakoah érte el, de a Simmering rövidesen kiegyenlített és befejezés előtt öt perccel a győzelmet jelentő gólt is megszerzi. Vasárnap ez a lehetetlen összeállítású csapat nagy önfeláldozással játszva, legyőzte a

Mozi műsora augusztus 26-án

Select-mozgó

Ma utoljára. Ma utoljára.

Cirkuszkirály

A kacagás megboldogult királya: Max Linder és Bánky Vilma, a művész tragikus halálának első évfordulója alkalmára. Monopól

Urania-mozgó

Ma és holnap. Premier.

A bűn árnyékában

Hatalmas, szentimentális dráma, 5 felvonásban. Főszerepben a kiváló Diana Karene.

Műsoron kívül egy vigláték.

Apollo-mozgó

átalakítás miatt szünetel

serleggyőztes prágai DFC-t Fischer és Gold góljaival. Az Amatőrök, akik súlyosan érzik Konrád Kálmán hiányát és Reiterer betegségét, 4:1 arányú vereséget szenvedtek az erősebb és gyorsabb Rapid-legénységtől. Lohrmann megsértült és helyén a Kolozsváron oly kitűnő játékosot produkáló Sirdelar brilliózott. Végül a hazai telejzen biztosan mozgó Admira 5:2 arányú győzelmet aratott a nehezen formába jövő Vienna fölött.

A VAC kálváriája. A budapesti VAC, Magyarország egyetlen zsidó sportegyesülete ellen indított hajszája tovább folyik. Amint ismeretes, az antiszemita magyar sportfőnökök a VAC futballcsapatának működését bizonyos, — be nem bizonyított — vádak miatt egy évre felfüggesztette tevékenységétől. A kényszer helyzetben lévő zsidó egyesület, hogy játékosait ne veszítse el, ideiglenes jelleggel fuzionált a III. kerület TVE-vel. Jelentettük, hogy a VAC két héttel ezelőtt egy, már letiltása előtt lekötött lengyel tura abszolválására indult. A tura folyamán a csapat súlyos vereséget szenvedett, amelyről nem küldtek Budapestre távirati jelentést. Amint értesülünk, a magyar labdarúgó-szövetség ezért újabb eljárást készül indítani a kálváriás sorú VAC ellen.

A Haggibor és a Sómérok tornai napja. Vasárnap augusztus 29-én tartják meg a Haggibor és a Sómérok tornai napjait a református kollégium tornatermében és udvarán. Az ünnepély délután 4 órakor szabadd- és bot gyakorlatokkal veszi kezdetét, amelyeket szertorna és torna-verseny követ. A tornamutatóványok után kitűnő program, bűfő és különböző mutatványos táncok és attrakciók fognak a közönség szórakozására állani. Ez idő alatt csak gyermekek részére külön gyermek táncdélután lesz, amelyet este 10 kor felnőttek fognak folytatni. A kitűnő-k ígérkező tornai-ünnepély és táncmutatóványok iránt már is nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Benzin és petroleum
motorok
állandóan raktáron
Bartha Árpád
Sft. Gheorghe. (Sepsiszentgyörgy)

Pezsgőgyár
berendezés, napi 200 üveg gyártásra alkalmas és egy 7-es számú
Remington írógép
eladó.
Beck Testvérek, Valea lui Mihai.

BRITISH IMPORT
cluj angol szövetáru cég üzletét szeptember hóban kiárusítja
A raktáron levő összes árukat beszerzési áron alul kiárusítja.
A kiárusítás már megkezdődött. **British Import. Cal. Motilor 4.**

Készlet Hírmondó és Kéziállású Sz. T. nyomda (Cluj), Strada Barozh, Pop (volt Brassay-utca) 18 szán.

Csakis a
kávédaráló
véd jegű
csomagokban

van
Valódi Franck
Ez a legfinomabb és utolérhetőbb kiadóságnál fogva a legkiválóbb sabb kávépótlék.

HEINRICH FRANCK SÖHNE SAR.
GUCUREȘTI - BRASOV.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszerű közlésnél egy szó 4 lej, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Vidékre közzétettik hosszabb időre fiatal ember, ki 3 kicsi gyermeket németre, románra és zsidóra (ivre) tanítaná. Fizetés 2500 lei és teljes ellátás. Továbbá jobb házból való praktikus kerestetik kézmű és dívtáru üzletben. Szombat és ünnepeken zárva. Érdelkődni Schlesinger Abraham, Sibiu, Str. Avram Jancu 7.

Különbejárati burrozott szobát keresek, lehetőleg fűdűszóza használatú centrumban. — Állandó lakó" jellegre a kiadóba, vagy délután 4—8 ig az Új Kelet szerkesztőségében személyesen.

HUNWALD
Szt. Str. Vlahuta (völk helyén) 3. Telefon 147

Üvegiszoldás és tüstör-gyár. Táblásveg raktár és üvegészeti vállalat. Hibás tüstörök újraforgalmazása 1007

Két nagyobb iskolás lány szeptember 1-re lakást és teljes ellátást kaphat zsidó családnál, a főter közelében. Cim a kiadóban.

Könyvelő vagy könyvelő-nő, vidéki szesz- és gabonarakarba sz. pt. 1-re kerestetik. Cim a kiadóban.

Mode nül berendezett, jól jövedelmező fogászati műteremmel rendelkező izr. fogtchnikus nőül venne megfelelő hozománnyal rendelkező izr. urilányt — Ajánlatokat "Fogtechnikus" jelige alatt a kiadóhivatal továbbít. 1629

Kereskedők, gyógyszerészek. Minlennemű **papirzaeskó** legelőszobában kapható és készíthető Nádlernél, Calea Dorobantilor 16. Cluj Helybeli és vidéki ügyendők felvételtnek. 1633

Megvételre keresek esztakákat és teljes ecetgyári berendezést elszállításra. Ajánlatokat "Ecetgyár" jeligen a kiadóba kérek. 1618

Fatisztviselő több évi praxisal román, magyar, német nyelvű tudással, mű- és tűzfakitermelésben állást keres. Ajánlatokat "Fidelitas" jeligen a kiadóba kér.

Intelligens izr. urinó elfogad teljes ellátásra zongorahasználatú és tanítással jó családból iskoláslányokat. — Oradea-mare, Beöthy Ödön-utca 42. I. emelet 7. Berger Antalné.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei.

Csütörtökön este végleg lezárják a bérletkötéseket. Mivel a jövő hét elején már megkezdődnek a rendes bérlet-folyamos előadások s a heti műsor csak a bérletjegyek pontos beosztása után állítható össze csütörtökön végleg le kell zárnia a színház titkári irodájának a jövő évadra szóló bérletkötéseket. A színház tisztelettel kéri azokat, akik bérletet ugyan, de bérletjegyeiket még nem váltották ki s azokat is, akik még nem bérlettek, de szándékuk van helyeiket biztosítani, sziveskedjenek csütörtök estig e szándékukat bejelenteni, illetve bérletjegyeiket kiváltani.

Heti műsor

Csütörtök 8 órakor: Medgyaszay Vilma márolik kabalé-estéje új magánzámmal. Ezenkívül: Pompadour márkiné. (Kis cperett újdonság, először. Medgyaszay Vilma fellépésével. Kijött az igazság. (Ujdonság 2. szor.) Rendes helyárrakkal. So. ozatezám 15)

Péntek 8 órakor: Medgyaszay Vilma bucsufelépése új magánzámmal Ezenkívül: A néma asszony. (Medgyaszay Vilma fellépésével. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 16.)

Szombat 7 órakor: Kaméliás hölgy. (Leszállított helyárrakkal. Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 17.)

Szombat fél 10 órakor: Nehéz a zsidósors. (A vilnai művészegyüttes vendégjátéka. Felemelt helyárrakkal. Sorozatszám 18)

Vasárnap délután fél 3-ór: Dybuk. (A vilnai művészegyüttes vendégjátéka. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám 19)

Vasárnap 6-ór: Mienk az éjszaka. (Ujdonság, 5. szor. Leszállított helyárrakkal. Poor Lili fellépésével. Sorozatszám 20.)

Vasárnap fél 10-ór: Özönvíz. (Amerikai drámai újdonság. A vilnai művészegyüttes vendégjátéka. Felemelt helyárrakkal. Sorozatszám 21)

Hétfő 8 órakor: Szomorúságunk éneke. (A vilnai művészegyüttes bucsujátéka. Felemelt helyárrakkal. Sorozatszám 22)

A jövő héten 8 órakor kezdődnek az előadások!!!

Comunitatea izr. orth. aut. din Cluj

Szám 732—1926.

Hirdetmény imaszékek ügyben.

A nagytemplom, v. Sasz Chevra és az Eötvös-utcai iskolai imaházakban az imaszékek bérbeadása a következőképpen történik:

A nagytemplom és v. Sasz Chevra tava'yi bérlők a mai naptól kezdve augusztus végéig újíthatják meg bérleteiket; az Eötvös utcai iskolai imaházak tava'yi bérlői augusztus 29, 30 és 31-én d. u. 3—6-ig bérlehetik ki volt üléseiket a helyszínen.

Szeptember 1-én tul az eddig ki nem bérelt üléseket a régi bérlőkre való tekintet nélkül bármely jelentkezőnek kiadják.

Az imaszéktulajdonosokat figyelmeztetjük, hogy jegyeiket legkésőbb augusztus végéig hivatalni beveskedjenek, mert ellenkező esetben ugy tekintjük, hogy a tulajdonosok ezévbén imaszékeiket használni nem óhajtnak és azoknak bérbeadását a hitközségre bízzák és így, mint turesedésben levő imaszékek lesznek bérbeadva.

Ugy a bérlőket, mint a tulajdonosokat nyomatékosan figyelmeztetjük, hogy adótervezéseiket a hitközségi pénztárnál fizessék be, mert üléseiket ugy tulajdonosok, mint bérlők, a templomban valamint a hitközség fenntartása alatt álló egyleti és magánimaházakban csak azok kaphatnak, akiknek adóhátalékuk nincsen.

A jegyek névre szólnak és másra át nem ruházhatók. Jegy nélkül senki sem foglalhat el imaszéket.

A legutóbb megválasztott főkan-tor 18 tagból álló énekkarával felváltva a nagytemplomban és a v. Sasz Chevrában fogja az Isten-tiszteletet ellátni.

Cluj, 1926. augusztus 24-én.

A cultusbizottság.

szász és kiad
tízal és nyomd
Kölcsvár, St. Barc
Pep (Brassai-utca)
Telefon:
Szék. és kiadóhivatal
877, 228 és 1047
Sz. H. Sz. — — —
Egy szász ára pái
és vidéken is
Szászban — —

1923 Augusztus 26

A fekete iz

A olasz fekete időben keresztet a piacokon is. Csehreltől ott bukkant fel Csehulovákiban ha a fekete ing szimbólus járvány két eszközzel és dagályosan költ "Schöngelstokhoz" dítás, de ugyank val a durva terror lelkét ejti rabságra

A nyugati állam keseredetten h-rool is világos bunkósb olasz példa nagyon ez a bunkósbót elő tiszteltes szimból végigvíg mindazok demokrácia utáni arra a lelkiismeret gyat kipusztítsák

Egy rövid kis fascizmus újabb hetően mutatja me nek előmunkálatsi szlovák gajdisták határozatot hoztak védeket at ól, hog kerülő vádlottak, képviseljenek a bi tározatot még fel ugyanakkor a tározták volna nem fascista, nem marában. Ez a k röviden, de velős akik az antifasciz kesnek, megvonj lott mindenfajta gyilkosoknak is országban nagyol mint gyujtogató nem volna érthe az embereket, ak szeütközésbe a préd-jává dobní az kétségtelen, meg az igazságs bírák és ügyész egyedül ő az, a grafusok labirint ember.

Nos, a fascis csak egy lépés határozatáig és szagos meglepeté orvosok megtil fascista beteg

A fascista t menyesítése, az gától is elüti a ellentáborban t telenebbé válik mereti szabadsá

Az olaszország egy pillanatig időlen idők előbb utóbb fe hogy józan ön torikus intézm tik hatáskörük Így lesz a fasc néprétegekre t szűkebb csoport azoknak a tőz igében tart.

Ami most szörványoson